

<http://www.politika.rs/sr/clanak/369222/Ono-sto-je-za-mnoge-buka-za-mene-je-muzika>

INTERVJU: ČARLS BERNSTIN, PESNIK

Ono što je za mnoge buka, za mene je muzika

Šta je roleks u poređenju sa dobrim razgovorom ili otvorenosću za shvatanje različitosti? Dok ima budućnosti za Zemlju biće i budućnosti za poeziju

Autor: [Marina Vuličević \(/sr/autor/940/Marina-Vulicevic\)](#) | nedelja, 04.12.2016. u 09:30

(Фото Р. Крстинић)

Jedan od najznačajnijih američkih pesnika Čarls Bernstin bio je gost Kulturnog centra Beograda, stvaralac jezičke poezije, koja je još 70-ih godina 20. veka pokazala složene poetske mogućnosti 21. veka. To je stvaralaštvo koje u prvi plan stavlja različite diskurse; jezik politike, popularne kulture, književnosti, raznovrsne akcente, zvuke, inovativnu sintaksu, slike kao u kaleidoskopu... Čarls Bernstin ima prijatelje i u srpskim pesnicima, a napisao je predgovor za američko izdanje antologije srpske poezije Dubravke Đurić i Biljane Obradović.

„Sa prijateljem Tedom Grinvoldom vodio sam duge razgovore uz ručak, i zaključili smo da živimo kao bogataši. Jesmo oduvek živeli skromno, ali imamo bogatiji život od mnogih bogataša, ispunjen mišlju, lepotom, umetnošću, razgovorima..., to vredi više od posedovanja roleksa. Šta je roleks u poređenju sa dobrim razgovorom ili otvorenosću za shvatanje različitosti? Dok ima budućnosti za Zemlju biće i budućnosti za poeziju. Očuvanje životne sredine bitnije je od monetarnog sistema, a o tome se malo govori...”, kaže za naš list Bernstin.

Tradicionalna lirski poezija izražava emociju i iskustvo poetskog subjekta, dok je vaš jezički eksperiment u poeziji nešto drugačiji?

Mislim da tradicionalna poezija na mnogo načina uključuje i tradiciju inovacije, ono što tradicijom postaje, u svoje vreme, bilo je vrlo radikalno. Poezija romantizma, direktno izražavajući osećanja, za onovremene ljude u nekom smislu bila je i šokantna. Ja se osvrćem na savremenu kulturu, tehnologiju, ustrojstvo društva kako bih izrazio ono što se zbiva u ljudskom umu, kao i među ljudima. Percepcija je uvek vezana za društvo, nije lična, tako je bilo i u ranim poetskim formama. Problem nastaje ukoliko se u 21. veku koriste anahrone izražajne forme od pre dve hiljade godina. Rekao bih da me interesuju dublja društvena ekspresija i istraživanje svesti, dok je tradicionalna poezija više zasnovana na artefaktima, na konceptu.

Da li je i vaša poetika u početku nailazila na otpor?

Sedamdesetih godina 20. veka bio sam u svojim dvadesetim. Okruživalo nas je sjajno stvaralaštvo iz oblasti muzičke i vizuelne umetnosti, korišćeci kolaž, buku, konceptualnu umetnost, jeziku kao osvešćeni medij. Pesnici su radili na sličan način, dok je mejn strim unutar američke poezije ostao zarobljen u konzervativnim idejama. Hteli smo da stvorimo prostor svog delovanja, za drugačiju poetsku istoriju, kao i za ljude koji su bili isključeni iz američke, evropske i ruske poezije. Ruski futuristi bili su nam vrlo važni, kao i Gertruda Stajn. Osnovali smo časopis „Jezik” u kojem su objavljivani netradicionalni, kao i tekstovi o ranijem stvaralaštvu modernizma, što nas je takode zanimalo. Po mom osećaju, konvencionalni radovi nisu bili emotivni, bili su na distanci i dosadni, mada podele na poeziju koja izražava ili ne izražava emocije ne stoje. Mene zanimaju ambivalentne, suprotstavljene emocije, disfunkcija i izvitoperenje.

Onaj ko misli smeje se svetu, onaj ko ga oseća – plače...

Mene zanima oboje. Ljudi koji čitaju moju poeziju kažu da se smeju i plaču u isto vreme. Najsmešnije pesme govore o mračnim stvarima. Zanima me i humor, mada postoji gledište da nema mesta ironiji, humoru i satiri u poeziji. Po mom mišljenju, sasvim suprotno, poezija počinje u komičnom. U patosu, zvuk i emocija su karikaturni, za razliku od suzdržane, ekspresivne emocije. Moja poezija sastoji se od različitih glasova koji se sudaraju, ne od glasa jedne individualnosti. Moj glas uklapa se u urbanu situaciju, osluškujem prizore grada. Tako komponujem svoj rad.

Kao urbanu simfoniju?

Kao modernu simfoniju 20. i 21. veka, ispunjenu sukobima i protivrečnostima. Interesuju me kakofonija, brujanje i oprečnosti. Odrastao sam usred Njujorka, nisam pesnik prirode. Odupirao sam se modelima poezije zasnovane na ruralnim ili motivima predgrađa. U gradovima sama atmosfera je drugačija. U Njujorku se čuju različiti jezici, saobraćaj, sirene, to nije zvuk kakofonije u lošem smislu, to je zvuk života. Volim grad, i ono što je za mnoge buka, za mene je muzika. U mom radu postoje stvari koje potiču iz naučnih studija, iz razgovora koje sam negde na ulici načuo, iz filozofskih diskusija. Suočavajući se sa izazovom časopisa „Jezik”, mejnstrim pesnici bili su saglasni sa tim da ima mesta za stvaranje nedoslovnosti, doduše ne tako bučnu, prodornu i političku. Takvoj vrsti mejnstrim jezičke poezije, koja izgleda kao koka-kola lajt, dat je epitet „hibridne”. Iz nje je isključen taj trenutak radikalnog, uznemirujućeg jezika. To se dešava rokenrolu kada mu se oduzmu krajnje visoki i niski tonovi i kada se pretvori u „mjuzak”, u umirujuću muziku za lift.

Na koji način se jezička poezija odnosi prema konceptu ideje?

Konceptualna umetnost mi je bliska, mada više teži shematskom. Mene zanima koncept koji pojačava iskustvo, angažman, intenzivniji nego u tradicionalnoj poeziji, koji ide ka slobodi misli pre nego ka demonstraciji ideje. Ideje su u samom procesu. Estetičar Kenet Berk napravio je razliku između namere i motivacije. Za mene je najvažnija motivacija: zašto se nešto radi, šta je iza toga, što je socijalni momenat. Više od ideja zanima me društvena snaga koja se može razumeti u izgovoru, izvođenju poezije. Diskontinuitet nije bolji od kontinuiteta, subjektivnost nije bolja od objektivnosti, moja poetika sastoji se u odbijanju da se izabere jedno ili drugo. Čitalac u simfoniji glasova pesme može da iskusi svesnost ispisanog vremena. Stvaram verbalne konstrukcije kroz koje se prolazi, kao kroz različita iskustva. Nije bitna poruka, bitan je jezik kao medij, potpuna svesnost, percepcija. Zanima me i taj izvođački, izgovoreni, aspekt. Tada se čuju akcenti, brzina, ritam, intonacija, amplitude glasa.

Negde ste rekli da se podsmevate određenim diskursima. SAD su sada mesto intenzivnog političkog govora, podele i sukoba. Sukob vas inspiriše?

Zanimaju me konflikt i antagonizam, suprotstavljena su viđenja u društvu, kao i u samom čoveku. Mene interesuje anti-slogan, politička poruka koja nije primljena. Kada dovodite u pitanje to da je čovek samo jedan mali glas, optuže vas da ste dogmata, međutim, za mene, politički sadržaj u poeziji jeste forma, i što ste svesniji forme bolje ste opremljeni da se borite sa propagandom i dogmom. Nije to da vi znate istinu, a da je drugi ne zna, to je zamka, iako neko laže, a neko drugi, pak, govori istinu. Ali, politika je stvar imaginacije, u poeziji je politički diskurs u sazvučju sa kompleksnošću, različitostima, kontradikcijom, nerazumevanjem. Da bi se kritikovao politički diskurs treba razumeti poetski diskurs, a ta kritika je na nivou metafora, ne na nivou činjenica. Politički govor ne radi na nivou istinitosti ili lažnosti činjenica, već u pogledu na svet, u metaforama. Metafore nisu samo poetska sredstva, metafore motivišu ljude, dok nas poetski način mišljenja čini otpornim na glasove autoriteta. Jedino čemu bih se podsmehnuo jeste glas autoriteta. To je onaj totalitarni glas, bilo da je „levi” ili „desni”, i koji kaže: „Nemoj mi se podsmevati, ja sam istina, ja sam religija, ja sam autoritet.”

cyrillic: <http://www.politika.rs/scc/clanak/369222/Ono-sto-je-za-mnoge-buka-za-mene-je-muzika>

Komentari 0

Komentar...

Čarls Bernstin: Srpski stih spaja Istok i Zapad

M. KRALj | 29. novembar 2016. 23:08 | Komentara: 0

Pesnik o američkom izdanju antologije naše savremene poezije, ćirilici i latinici, njujorškoj avangardi: Ovde me fascinira prisustvo velikog broja kultura u istoriji

[f Препоручено 0](#) [Подели](#) [T](#) Tweet [G+1](#) [0](#)

Čarls Bernstin

DA o srpskoj poeziji čak ništa ne znate, osim prevoda pesama iz antologije "Mačke slikari", dok ih čitate na engleskom one vas zaokupljaju, kako svojom energijom, tako i svežinom i neobičnim načinom predavljanja formi i stilova.

Ovo o izboru iz naše savremene poezije, objavljenom nedavno u Luizijani, koji su sastavile Biljana D. Obradović i Dubravka Đurić, kaže jedan od vodećih američkih pesnika Čarls Bernstin, koji je napisao i predgovor za ovu knjigu. Ovaj pesnik, esejista, profesor i urednik književnih časopisa od kojih je najpoznatiji "Jezik" ("L=A=N=G=U=A=G=E"), koji je imao veliki uticaj na njujoršku avangardnu scenu, upravo je gost Beograda, gde će sa svojom suprugom, poznatom slikarkom Suzan Be, održati nekoliko predavanja. U razgovoru za "Novosti" objašnjava zašto smatra da je velika prednost ovdašnjih pesnika to što svoja dela mogu pisati i ćirilicom i latinicom:

- Mogućnost da različitim slovima pišete istu stvar, ukazuje na susret Istoka i Zapada - kaže Bernstin, koji je prethodno boravio u našem glavnom gradu početkom devedesetih. - U ovom kraju sveta me fascinira prisustvo

tako velikog broja kultura u istoriji. Postoje uticaji otomanske i ruske imperije, Evrope, Amerike, a tu je i potpuno nezavisna srpska istorija.

**** Koliko se u Americi, pa i među pesnicima, zna o srpskoj poeziji?***

- Ne zna se mnogo o mlađim srpskim pesnicima, ali pre svega ne postoji ni veliko interesovanje za poeziju uopšte, posebno ne za onu značajnu, ili eksperimentalnu. Poznavanje poezije drugih kultura je veoma ograničeno. Priča o srpskoj poeziji u poslednjih nekoliko decenija nije bila ispričana pre ove knjige i nadam se da će ona, predstavljanjem čitavog jednog spektra autora, polako doneti više čitalaca. Zahvalan sam dvema urednicama ovog izdanja, jer bez njih ne bi naučili tako mnogo o vašoj poeziji, za šta su ključni dobri prevodi. Nadam se i da će biti i više razmene, jer malo vaših pesnika dolazi u SAD, ali i američkih u Srbiju.

**** Čini se da je ranijim generacijama poezija bila bitnija...***

- Tehnologija se menja, ali poezija i dalje mnogo znači, ali na drugi način. Televizija, popularna muzika, film, formirali su čitav jedan novi prostor poeziji, koja sada dobija drugačije značenje. Njena uloga nije da bude popularna, već da nas upućuje da razmišljamo o jeziku, rečima koje koristimo, metaforama... Govorni jezik je i dalje najvažnija stvar koja postoji, kao što je bio i za stare Grke.

**** Potekli ste sa njujorške avangardne, eksperimentalne scene, koliko je ona još živa i aktivna?***

- U Njujorku je poezija mali deo kulturne scene, na kojoj su mnogo snažnije, i u umetničkom i u društvenom smislu, muzika, likovna umetnost i pozorište. U Njujorku je za poeziju značajno što može da bude u interakciji sa svim drugim oblicima izražavanja i tako stalno ostaje nova i sveža. Ona je za mlade zahtevna, jer je skromna forma i gotovo marginalna u gradu gde je sve tako uzbuđljivo. I moj sin se bavi poezijom i performansom.

**** Dosta ste sarađivali sa umetnicima iz drugih oblasti, a među njima je i vaša supruga. Kakvo je to iskustvo?***

- Mi smo se upoznali još kao tinejdžeri, i mnogo mi je značilo što sam se kao umetnik razvijao uz slikarku koja odlično poznaje vizuelne umetnosti. Sarađivao sam i sa troje kompozitora, pišući libreta za opere, ali i sa još nekim vizuelnim umetnicima. Taj spoj vizuelnog i verbalnog, uostalom i nije nov, postojao je još u pećinskim crtežima.

DILAN, HOMER I GUSLARI

** NEKI smatraju da je dodela Nobelove nagrade Dilanu neka vrsta uvrede za američku poeziju?*

- To nije uvreda za američku poeziju. Odrastao sam uz njega, on je veoma značajan pevač i tekstopisac, ali sigurno nije pesnik, ni romansijer. Biti tekstopisac je isto vrlo značajno, ali je drugi žanr. Ipak, ako se vratimo na stare Grke, ali i srpske guslare, koje su proučavali Albert Lord i Milman Peri, pokušavajući da preko njih objasne Homerovu epiku, dolazimo do toga da su oni, koji su pevali stihove, bili preteče poezije. Dilan je sa druge strane i komercijalni zabavljač za široku publiku, a poezija je i u Srbiji i u SAD nešto što nije komercijalno.

Vesti iz Rubrike

[Hrabre priče o običnim ljudima](#)

[Vlast ne ceni pisce](#)

[Milena Marković: Dignostija je opstanak](#)

[Direktori na večn plati](#)

Pošaljite komentar

Ukoliko ne želite da popunjavate polja za ime, email i kod sa slike, [prijavite se.](#)

Ime ili nadimak